

Предполагается также и осуществление селекции вузов. Будут вузы, имеющие право выпускать только бакалавров, и вузы получившие право на подготовку магистров. Таким образом, сформируется группа элитных вузов, с особыми правами и особым финансированием. Подобный подход, причем не только в России, но, например и в ФРГ, расценивается левыми политическими силами как дискриминационная практика, попирающая равные права граждан на получение образования. Однако в условиях обостряющейся глобальной конкуренции страны, не сформировавшие качественной элиты, обречены на поражение в мировом соперничестве. Для этого надо развивать конкуренцию внутри страны, в том числе и в области образования. Есть, однако, риск, что в соревновании студентов и вузов победителями будут не наиболее достойные, а обладающие административным, финансовым и др. ресурсами, не имеющими отношения к качеству образования. Высказываются и другие опасения, тем не менее, переход российского высшего образования на двухступенчатую модель – это почти свершившийся факт.

В.Д.Карпуша, канд.фіз.-мат.наук, доцент,
перший проректор СумДУ
Сумський державний університет

ПРО СИСТЕМУ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Аналіз сучасної ситуації в освіті показує, що методи роботи, знання, вміння та практичні навички, що формуються у більшості викладачів і фахівців за попередні роки, стають недостатніми для використання новітніх освітніх технологій. Планове і одноразове підвищення кваліфікації викладачів раз в 5 років є малоефективним, оскільки не враховує темпів реформування і динамічного розвитку системи освіти. Тому серед викладацьких кадрів гостро відчувається потреба саме у постійному і безперервному підвищенні їх кваліфікації в галузі освітніх технологій та фахового рівня.

Безперервна система підвищення кваліфікації викладачів Сумського державного університету ґрунтується на «Положенні про факультет підвищення кваліфікації викладачів Сумського державного університету», іншої нормативних документів в галузі вищої освіти і направлена на реалізацію принципу неперервного удосконалення професійних знань та педагогічної майстерності викладачів університету.

Головним принципом системи безперервного підвищення кваліфікації викладачів є їх систематичне підвищення кваліфікації за різними видами та формами з обов'язковим періодичним (не рідше ніж раз в 5 років) звітуванням про результати такої роботи. Передбачається врахування різних форм підвищення кваліфікації як окремих складових безперервного процесу. Достатнє сумарне накопичення таких складових за певний проміжок часу в поєднанні з мінімальним обсягом теоретичного навчання на факультеті підвищення кваліфікації викладачів (ФПКВ) в університеті чи іншому ВНЗ вважається підставою для успішного чергового зарахування підвищення кваліфікації викладача.

Постійне підвищення кваліфікації викладачів здійснюється шляхом поєднання їх самоосвіти з різними організаційними формами, які повинні в достатній мірі охоплювати як підвищення рівня фахових знань, так і удосконалення педагогічної майстерності викладачів

Головними завданнями системи неперервного підвищення кваліфікації викладачів є:

- постійне оновлення і поглиблення психолого-педагогічних, науково-педагогічних, загальнокультурних та наукових знань, що ґрунтуються на сучасних досягненнях науки, техніки і технологій;
- освоєння інноваційних технологій, методів та засобів навчання;
- впровадження ефективних форм організації навчального процесу;
- постійне ознайомлення з нормативними документами в галузі вищої освіти, напрямками її розвитку та реформування;
- узагальнення та поширення передового досвіду викладання відповідних дисциплін;
- впровадження в практику навчання сучасних досягнень науки, техніки та виробництва.

Традиційною формою підвищення кваліфікації викладачів є їх навчання на курсах факультету підвищення кваліфікації (ФПКВ) університету. Програма курсів, їх обсяги, форми занять та види підсумкових заходів щорічно розробляються деканом ФПКВ університету, розглядаються науково-методичною радою. Загальний обсяг занять на ФПКВ становить 240 годин. Можливе також підвищення кваліфікації викладачів на ФПКВ інших ВНЗ, що враховують особливості їх фахового спрямування.

Особливістю формування навчального плану ФПКВ університету є його значна варіативна частка, що враховує фахове спрямування дисциплін, що викладається певною категорією викладачів, їх науково-педагогічний стаж, особливості реформування освіти на сучасному

етапі тощо. Викладачі, які повністю виконали навчальний план ФПКВ вважаються такими, що пройшли підвищення кваліфікації і їм видається відповідне посвідчення. Як правило, підвищення кваліфікації на ФПКВ в повному обсязі або за його окремими курсами рекомендується викладачам, які не мають науково-педагогічного стажу або викладачам, які за підсумками звітної періоду (терміну дії попереднього контракту) мають недостатні сумарні показники неперервного підвищення кваліфікації за різними формами.

Для врахування обсягів неперервного підвищення кваліфікації викладачів та підрахунків накопичення їх складових за різними формами, встановлюються їх частки відносно повного курсу підвищення кваліфікації на ФПКВ. Зокрема формами підвищення кваліфікації є: стажування викладачів на вітчизняних та зарубіжних підприємствах, НДІ, інших ВНЗ і організаціях; навчання в докторантурі, аспірантурі (ординатурі); захист дисертації; видання навчального підручника чи посібника з грифом МОН; навчання на короткотермінових курсах підвищення рівня фахових знань; участь в Міжнародних та Всеукраїнських науково-методичних конференціях, семінарах; участь в Міжнародних та Всеукраїнських науково-методичних конференціях, семінарах тощо. При звітуванні викладача про результати його роботи з підвищення кваліфікації можуть враховуватись й інші форми, питома вага яких в системі неперервного підвищення кваліфікації визначається деканом ФПКВ. Одночасно з урахуванням конкретних обставин, частка від повного курсу ФПКВ за окремими формами та видами підвищення кваліфікації може змінюватись за рішенням декана ФПКВ.

По закінченню звітної періоду відповідно до планів підвищення кваліфікації кожен викладач подає декану ФПКВ звіт щодо підсумків неперервного підвищення його кваліфікації. У випадку, якщо за звітний період викладач за різними формами підвищення кваліфікації має недостатні показники, то для підсумкового зарахування підвищення кваліфікації йому необхідно прослухати теоретичний курс на ФПКВ певного обсягу.